

REGISTRERING AV VERNEVERDIGE MYRER I AKERSHUS
RAPPORT TIL MILJØVERNDEPARTEMENTET

AV ASBJØRN MOEN OG JAN ERIK KOFOED

UNIVERSITETET I TRONDHEIM
DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET
BOTANISK AVDELING, NOVEMBER 1977

	side
I. FORORD	2
II. MYRENE I AKERSHUS OG OSLO	3
III. OVERSIKT OVER VURDERTE MYRER I FYLKENE	8
IV. BESKRIVELSE AV 13 MYRLOKALITETER	11
V. ANDRE LOKALITETER	19
VI. LITTERATUR	20
 Figur 1: Oversikt over oppsøkte lokaliteter	 6
Tabell 1: Oversikt med vurdering av verneverdi	7

I. FORORD

Registrering av verneverdige myrer i forbindelse med landsplan for myrreservater i Oslo og Akershus startet i 1970. Det er utarbeidet rapporter fra disse undersøkelsene, jfr. Moen (1970) og Moen & Wischmann (1973). I 1976 ble det foretatt supplerende undersøkelser i Østfold og Akershus, og det ble utarbeidet rapport (Moen 1976). I 1977 ble det også foretatt endel supplerende registreringer. Foreliggende rapport inneholder alt materiale fra myrundersøkelsene i Akershus i 1976 og 1977. Alt materiale fra myrundersøkelsene i Oslo og Akershus fins dermed i rapportene Moen (1970), Moen & Wischmann (1973) eller i foreliggende rapport.

Under feltarbeidet deltok hovedfagsstudent Geir Hardeng i to dager i 1976, mens cand. mag. Jan Erik Kofoed deltok i 1977. Områdene som ble oppsøkt i 1977 var prioritert av naturvernkonsulent Arne Nesfeldt og konsulent Ottar Krohn. Krohn deltok en dag i felt.

I forbindelse med arbeidet med verneplaner for fylkene er jeg bedt om å gi en summarisk oversikt over myrtyper og myrvegetasjon i fylkene. En slik oversikt er tatt med i rapporten.

Det er dessuten tatt med en fullstendig oversikt over myrene som er vurdert med hensyn på verneverdi i fylkene (jfr. tab. 1).

For oversikt over metoder, fagtermer o.l. henvises til Moen (1970 og 1973). Materiale fra undersøkelsene oppbevares ved Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet, Botanisk avdeling.

Jan Erik Kofoed har bidratt ved utarbeiding av rapporten.

Trondheim 30.11.1977

Asbjørn Moen

MYRENE I AKERSHUS OG OSLO

Areal

Akershus har etter Landskogtakseringens undersøkelser (1933) 5,3% myr. Dette er godt under halvparten av prosentverdien for myr under skoggrensa på landsbasis. Områdene i den sørøstlige delen av fylket (Aurskog-Høland) har størst myrfrekvens, og her fins store sammenhengende myrområder i høgdenivået 200-300 m o.h. Store deler av Oslo, Asker og Bærum er bra undersøkt med henblikk på verneverdige myrer (jfr. Wischmann 1970, Moen & Wischmann 1972). For øvrige deler av Akershus er hovedsakelig store eller velutvikla myrkompleks (vurdert etter flybildestudier) oppsøkt.

Hydrotopografiske myrtyper

Vi skiller mellom to hovedtyper av høgmyrer i Norge: konsentrisk høgmyr og eksentrisk høgmyr. Begge typene fins i Akershus.

Konsentriske høgmyrer forekommer hovedsakelig under 200 m o.h. og fins bedre utvikla innen fylket enn i noen annen del av landet. Imidlertid er en stor del av de konsentriske høgmyrene påvirka av tekniske inngrep, og få myrer med tydelig utvikla stukturer er tilbake. Både Aurstadmosan og Grenimosan i Nes (lok.37 og 39) er påvirka av grøfter, men myrene har likevel høg verneverdi da de utgjør "siste rest" av velutvikla konsentriske høgmyrer i Norge. Av små høgmyrer med svake konsentriske strukturer fins noen myrer, særlig i Eidsvoll og Nes. Myr ved Tretjern (lok.27) er foreslått vernet (jfr. Moen 1970 s. 76 og fig. 28).

Eksentriske høgmyrer er vanligere enn de konsentriske og forekommer vanlig opp til ca. 400 m o.h. I Hedmark (Solør-området) fins de største og mest velutvikla eksentriske høgmyrene i Norge. I Akershus fins også store høgmyrer, men strukturene danner ikke særlig tydelig mønster. Av de store høgmyrene i fylket er Gjerimosen (lok.17) og Fagermosen (lok.20) vurdert å ha høgest verneverdi. Eksentriske myrelementer inngår ofte som deler av større myrkompleks i de myrrike, litt høgereliggende deler av fylket. Dette gjelder særlig i Aurskog-Høland der det fins flere aktuelle verneobjekter.

I høgdenivået 200-400 m o.h. i Nes og Eidsvoll fins endel små eksentriske høgmyrer med tydelige strukturer. Et utvalg av disse må vernes.

De vestlige deler av Akershus på østsida av Oslofjorden har særlig liten myrfrekvens, og det aller meste av myrene er *flatmyrer* som ligger i smale dalsøkk. Typisk for dette området synes Ishavet i Vestby å være. Ellers fins flatmyrer over hele fylket.

Store *bakkemyrkompleks* slik en finner opp mot fjellområdene i landet vårt mangler i Akershus og Oslo. Men små bakkemyrelementer fins i områder med humid klima, f.eks. i de høgestliggende deler av Aurskog-Høland.

Vindflomyrene i Hurdal og tilstøtende deler av Østre Toten i Oppland (jfr. Flatberg 1971) er ett av de største og mest verneverdige *strengmyrkompleksene* i Sør-Norge. Ellers fins små elementer av strengmyr flere steder i Akershus i høydenivået 300-400 m o.h.

Myrvegetasjon

Både ved den hydrotopografiske inndeling og ved inndelingen i vegetasjon skilles det mellom ombrotrof og minerotrof myr. Den ombrotrofe vegetasjonen er den aller fattigste, i den vegetasjonen bare får tilført næring fra nedbøren. Den minerotrofe vegetasjonen deles videre i flere enheter etter næringstilgangen, fra fattig til rik vegetasjon.

Den ombrotrofe vegetasjonen i fylket har bare totalt ca. 20 karplanter. Artsantallet øker fra enhet til enhet, og den rike myrvegetasjonen har et stort artsantall.

De åpne ombrotrofe partiene har vekslende tuver og høljær. På tuvene inngår det spredt furu, mens røsslyng (*Calluna*) og andre lyngarter dominerer i feltsjiktet, der også torvull (*Eriophorum vaginatum*) inngår. Dvergbjørk (*Betula nana*) fins ofte vanlig i tuvene. I bunnen dominerer oftest rusttorvmose (*Sphagnum fuscum*), men også lavarter (*Cladonia* spp.) inngår vanlig. *Høljene* har i feltsjiktet dystarr (*Carex limosa*), torvull og kvitmyrak (*Rhynchospora alba*), mens torvmoser dominerer i bunnen.

De furukledde ombrotrofe partiene har felt- og bunnsjikt der de nevnte tuveartene inngår. Dessuten er blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) og molte (*Rubus chamaemorus*) ofte vanlige arter.

Utenfor de ombrotrofe partiene fins ganske ofte en typisk dreneringssone, laggen, som hindrer minerogent vann i å trenge ut på de ombrotrofe delene. Laggen har vanligvis fattig vegetasjon, men også rikere partier kan forekomme. Svartor (*Alnus glutinosa*) og trollhegg (*Rhamnus fragula*) er to typiske arter som fins i rikere laggvegetasjon.

I myrkantsamfunn er granstarr (*Carex globularis*) vanlig, særlig i de østlige delene av fylket.

De åpne fattigmyrene har i tillegg til de nevnte artene fra ombrotrof vegetasjon et rikelig innslag av minerotrofe arter som flaskestarr (*Carex rostrata*), trådstarr (*C. lasiocarpa*) og blåtopp (*Molinia caerulea*). Torvmosene dominerer i bunnen.

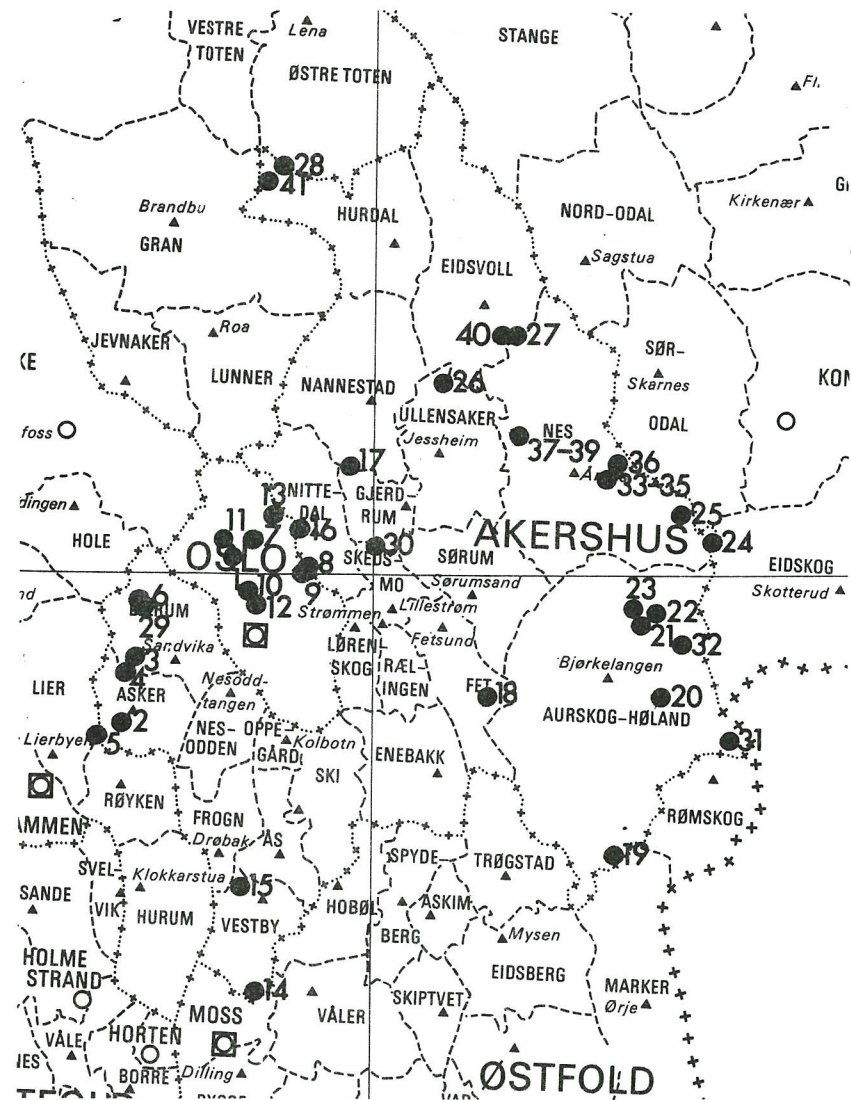
Rikere myrvegetasjon fins hovedsakelig innen kambro-siluruområdene. Her en en rekke rikmyrarter vanlige, som f.eks.: gulstarr (Carex flava), breimyrull (Eriophorum latifolium), stjernemose (Campylium stellatum) og brunklomose (Drepanocladus revolvens). I de kalkrike områdene er artsantallet høgt på rikmyrene og en rekke arter som er sjeldne ellers over store deler av Sør-Norge fins i Oslo, Asker og Bærum. Særlig gjelder dette endel starrarter som f.eks.: taglstarr (Carex appropinquata) og bunkestarr (C. elata) og orkidéarter som f.eks. myrflangre (Epipactis palustris) og knottblom (Malaxis monophylla).

Plantegeografiske trekk

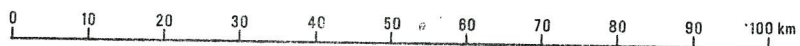
Akershus og Oslo har variert myrflora med innslag av arter fra en rekke floraelementer. Det fins klare forskjeller i myrvegetasjonen innen området som kan knyttes til variasjon i de klimatiske forhold. Noen låglandsarter som f.eks. svartor (Alnus glutinosa) og pors (Myrica gale) er vanligst i de lågestliggende delene. Dikesoldogg (Drosera intermedia) er vanlig på låglandsmyrer i sør, men mangler på høgereliggende myrer og i nord. Det fins også nordlige/alpine arter som hovedsakelig forekommer på myrer i høgereliggende områder, f.eks. dvergbjørk (Betula nana) og bjørnetorvmose (Sphagnum lindbergii). Kystplanter som klokkelyg (Erica tetralix) og rome (Narthecium ossifragum) fins innen området, hovedsakelig i nedbørsrike områder.

Den østlige arten granstarr (Cares globularis) fins over store deler av Akershus, men er vanligst i øst.

Forskjellene i myrflora og myrvegetasjon innen de to fylkene er særlig markerte p.g.a. forskjeller i de geologiske forhold. De kalkrike bergartene i kambro-siluruområdene gir grunnlag for den rike myrflora en finner i Oslo-området og som er omtalt tidligere.

Målestokk 1:1 000 000

Figur 1. Oversikt over vurderte myrlokaliteter i Akershus og Oslo.

Tabell 1. Oversikt med vurdering av verneverdi av beskrevne myrer/myrområder i Oslo og Akershus. Lokalitet 1-4, 6-13 er beskrevet hos Moen & Wischmann (1973); lokalitet 5, 14-27 hos Moen (1970); lokalitet 28 hos Flatberg (1971) og lokalitet 29-41 i foreliggende rapport.

Vernevrdering.

1c	1. Oslo. Myrer ved Lørensetertjern, Aurtjern, Holbekken og Blankvann.
1c	2. Asker. Myrer Ø for Oppsjøen.
1c	3. Bærum. Myr og sumpskog ved Ramsåsen.
2	4A og 4B. Asker/Bærum. Tumyr ved Korselva og Fløyta.
3	5. Asker /Røyken. Verkensmosen (= Breimosen).
3	6. Bærum. Jonsrudtjern.
3	7. Oslo. Rypetjern S for Rottungen.
3	8. og 9. Oslo. Jomfruputten ved Langevann og Skillingen.
3	10. Oslo. Marimyr.
3	11. Oslo. Motjern.
3	12. Oslo. Fuglemyra på Vettakollen.
3	13. Oslo. Myrer Ø for Finntjern
2	14. Vestby. Ishavet.
-	15. Vestby. Vastadtjern v. Vastad.
1c	16. Nittedal. Slåttmyra.
1b	17. Gjerdrum. Gjerimosan.
1b-2	18. Fet. Breimosen.
(1b)-2	19. Aurskog-Høland. Vestre Fuglemyr (= Høgmosan). (Myrer ved Sæteråsen)
1b	20. Aurskog-Høland. Fagermosen.
-	21. " " Myrer S for Andortjern.
-	22. " " Myrer Ø for Andortjern.
(1b)-2	23. " " Midtfjellmosen.
3	24. Nes. Brandsmyrene.
2	25. Nes. Sakkosmosen.
(3?)	26. Ullensaker. Myrer ved tjern S for Hersjøen (V. for Elstad-jordet.)
2	27. Eidsvoll. Myr ved Tretjern.
1b	28. Hurdal (og Ø. Toten). Vindflomyrene.
(1c)-2	29. Bærum. Vensåmyra.
2(-3)	30. Gjerdrum/Skedsmo. Høgmosan.
1b(-2)	31. Aurskog-Høland. Store Rekket.
1b-2	32. " " Storfelten.

Tabell 1 (forts.)

Vernevurdering

2(-3)	33. Nes. Myr NV for Sagstusjøen.
-	34. Nes. Myr ø for Aulihøgda.
2(-3)	35. Nes. Vindmyra.
-	36. Nes. Myr ø for Røsåsen.
1b	37. Nes. Aurstadmosan.
-	38. Nes. Flakstadmosan.
1b-2	39. Nes. Grenimosan.
3	40. Eidsvoll. Stormosen.
2	41. Hurdal. Syslemyr.

III. OVERSIKT OVER VURDERTE MYRER I FYLKENE

Tabell 1 gir oversikt med vurdering av verneverdi av de beskrevne myrer i fylkene. Figur 1 viser beliggenheten til lokalitetene.

Klare objekter i gruppe 1b

Lokalitet 17 Gjerimosan; lokalitet 20 Fagermosan; lokalitet 28 Vindflomyrene og lokalitet 37 Aurstadmosan er klare objekter i denne gruppe. De fire myrene representerer de mest typiske utforminger av viktige regionale myrtyper på Østlandet. Vindflomyrene representerer en av de største og fineste strengmyrene vi har i Sør-Norge, og de tre andre er høgmyrer av ulik utforming. Breimosen i Fet (lok. 18) er også aktuell i denne gruppe, og i allefall bør enten Breimosen eller Kallaksmosen i Trøgstad komme med i landsplanen for myrreservater.

Objekter i gruppe 1c

Denne gruppe (lokalitetene 1,2,3 og 16) omfatter rikmyrer med innslag av myrarter som er sjeldne i Norge. Flere av lokalitetene er sterkt påvirket av tekniske inngrep, og av den grunn tvilsomme verneobjekter om ikke vern og restaureringstiltak settes i verk. Dette gjelder særlig lokalitet 2 og 3. Lokalitet 29 synes å representere en av de større intakte rikmyrene i området omkring indre del av Oslofjorden, og lokaliteten kan derfor bli aktuell i gruppe 1c.

Myrlandskap i Aurskog-Høland og tilgrensende områder i Østfold

Minst to myrlandskaper i høgderegionen 250-300 m o.h. i Aurskog-Høland eller tilgrensende områder er sentrale å få med i myrreservatplanen. Ut fra våre kriterier og undersøkelser er det vanskelig å prioritere mellom flere lokaliteter. Kisselbergmosen i Marker og Vestre Fuglemyr i Aurskog-Høland ligger i samme området og synes å representere samme myrtyper. Minst en av disse bør vernes i landsplanen for myrreservater.

Tilsvarende foreslås minst en av følgende fire myrlandskap vernet og tatt med i gruppe 1b: Midtfjellmosen (lok. 23), Store Rekket (lok. 31), Storfelten (lok. 32), myrer ved Hillertjerna, Bjørnhimosan i Aurskog-Høland (denne lokalitet er bare vurdert fra flybilder). Ut fra våre kriterier og undersøkelser er det vanskelig å prioritere mellom områdene, men på grunn av at Store Rekket danner det største sammenhengende myrareal gis dette området svak prioritet foran de andre.

Små høgmyrer i Nes og nabokommunene

I Nes og Eidsvoll kommuner i Akershus og nabokommunene i Hedmark ligger en rekke småhøgmyrer. Et representativt utvalg av disse må komme med i myrreservatplanen. Ut fra foreliggende materiale foreslås at myr ved Tretjern (lok. 27) vernes som eksempel på ei lita konsentrisk høgmyr. Noe godt alternativ til denne myrtype er ikke kjent, men Stormosen (lok. 40) representerer vegetasjonsmessig de samme typer. Den har også et variert utvalg av myrtyper.

Som eksempel på eksentriske høgmyrer og skogbevokste ombrotrofe elementer i denne del av landet synes følgende objekter å dekke variasjonsbredden: Sakkosmosen (lok. 25), myrer N for Sagstusjøen (lok. 33) og Vindmyr (lok. 35). Disse tre myrene foreslås vernet. Her fins det imidlertid vernealternativ, og av de lokalitetene som ikke er oppsøkt (bare vurdert fra flybilder) nevnes: Skøyimyra i Nes og Langvassmyrene i Nes (se kap. V).

IV. BESKRIVELSE AV 13 MYRLOKALITETER

29. Akershus, Bærum. Vensåsmyra.

UTM: NM 82,49

Kbl. (M711): 1814 I

Høgde o.h.: 160 m

Flyb. 5096 A 16-18

Areal: ca. 40 da.

Unders./notat: Oppsøkt 1.9.-77 av J.E. Kofoed, O. Krohn og A.Moen.

Kryssliste: 1.9.-77.

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: 2

Komplekstype/struktur: Sørlike del er ei flatmyr mer eller mindre bjørkebevokst. Et lite skogholt skiller mot nordre del som er ei våtere gjenvoksningsmyr. Fuktskoger omkranser myrområdet. Drenering mot vest.

Flora: Hammarbya paludosa er ikke uvanlig i myras nordlige del. De sub-oseaniske artene Carex tumidicarpa og Juncus articulatus inngår på myra, og den østlige Trollius europaeus står i kantskogen.

Vegetasjon: Helt i sør rik fuktskog med mye Carex flava. Myrflata i sør består av en veksling mellom rik og intermediær fastmatte dominert av Carex rostrata, C. lasiocarpa og Molinia caerulea. Den siste i store tuver i kanten. Myrflata er en del bevokst av Betula pubescens og noe spredd Salix pentandra og Alnus glutinosa, den siste særlig i kantene. Myrflata har en del spredde tuver med Sphagnum fuscum-dominans. Nordre del har intermediær og rik mykmatte med store bestand av Phragmites communis. Rundt myra er det rike fuktskoger, for det meste bjørkeskog, men også noe granskog.

Inngrep: Myra har 2-3 små gjengrodde grøfter som har liten betydning.

Div.: Vensåsmyra er en av de største intakte rikmyrer i området omkring indre del av Oslofjorden.

30. Akershus. Gjerdrum/Skedsmo. Høgmosan.

UTM: PM 11,56-58

Kbl. (M711): 1915 III

Høgde o.h.: 250 m

Flyb.3325 F 5-6

Areal: ca. 500 da

Unders./notat: Oppsøkt 3.9.-77 av J.E.Kofoed og A.Moen.

Kryssliste: 3.9.-77

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: 2(-3)

Komplekstype/struktur: Stort ombrotroft myrkompleks. Det fins ett større, godt utvikla eksentrisk parti og flere mindre. Ett element i S og ett i N har også tendens til konsentrisk form. I sør og i nord fins minerotrofe partier med fattigmyr. Myra har en stor og flere mindre gjøler.

Flora: Triviell, artsfattig flora. Mye Carex globularis i fuktskogen rundt myra.

Vegetasjon: Høljene er dominert av torvmoser, spesielt Sphagnum cuspidatum, S. balticum, S. tenellum og S. rubellum. Vanligst i feltsjiktet er Eriophorum vaginatum, Scirpus caespitosus, Rhynchospora alba og Scheuchzeria palustris. Tuvene har 2-5 m høy furu og er dominert av Vaccinium uliginosum, Calluna vulgaris og Sphagnum fuscum. Furu fins mer eller mindre spredt utover hele myra. Ved det grøfta partiet er det kommet opp en del bjørk. Fattigmyra er dominert av Carex rostrata og C. lasiocarpa.

Inngrep: Et område på ca. 100 da sør for midten av myra er sterkt grøfta, og dette området hadde allerede forandret seg en god del. Langs hele myra går det en markert sti (skiløype). Flere steder omlag midt på myra var det rester etter barhytter brukt av fugletittere.

Div.: Til tross for inngrepene har myra verneinteresse. Det er sjelden å finne såpass store myrer i denne del av landet. Gjerimosan i Gjerdrum og Nannestad (jfr. Moen 1970) som ligger 8 km lenger N representerer samme myrtype, og denne myra har høyere verneverdi p.g.a. at den er uberørt.

31. Akershus. Aurskog-Høland. Store Rekket.

UTM: PM 59-60,33-34

Kbl. (M711): 2014 I

Høgde o.h.: 280-300 m Flyb. 1565 Q 4-5

Areal: Ca. 1 km²

Unders./notat: Oppsøkt 2.7.-76 av G. Hardeng og A. Moen

Kryssliste: 2.7.-76.

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: 1b-(2)

Komplekstype/struktur: Varierende myrtyper danner et myrlandskap der fastmarksøyer og tjern fins spredt. Mange små flatmyrer og noen få store ombrotrofe elementer uten regelmessig fordeling av strukturene dekker størst areal. På mindre områder fins tydelige streng-hølje-systemer. Forsumpede myrpartier med 4-6 ° helling danner små elementer som kan oppfattes som bakkemyrelementer.

Flora: Triviell flora. Alnus glutinosa funnet i øst. Av suboseaniske arter er ellers bare Sphagnum molle registrert. Dessuten fins Salix repens og Rhynchospora alba. Carex globularis som er en østlig art fins vanlig i myrkanten. Scheuchzeria fins i mykmatter. Den nordlig/alpine art Betula nana er også vanlig. På myrtuver er Cladonia alpestris vanlig s.m. Sphagnum fuscum.

Vegetasjon: De ombrotrofe partiene har omtrent lik fordeling mellom tuver og høljær. Små furutrær fins meget spredt på de store myrene. Sphagnum fuscum og lav dominerer i bunnen. Høljene har knapt 10% løsbunn, men plantedekket over større areal synes å være utsatt for oksydasjon. De minertrofe partiene har fattig vegetasjon. Vegetasjonen er triviell. I myrkanten og på de hellende partiene er Molinia blant de dominerende artene.

Inngrep: Gammel telefonlinje krysser området. Dessuten spor av vinterveg. Noe hogst er foretatt på fastmarka. Sett under ett er disse inngrep minimale.

Div.: Vurdering av alternativer berørt under omtalen av Storfeltn. Sør for Store Rekket fins store myrlandskap (ved Hillertjerna, Bjørnhimosan) som ut fra flybildestudier bedømmes til å representere de samme myrtypene. Store Rekket danner imidlertid det største sammenhengende myrareal, og er derfor mest aktuell.

32. Akershus. Aurskog-Høland. Storfelten.

UTM: PM 51-52,45

Kbl. (M711): 2014 IV

Høgde o.h.: 300-330 m Flyb. -

Areal: Grovt beregnet 500 da

Unders./notat: Oppsøkt 2.7.-76 av G. Hardeng og A. Moen.

Kryssliste: 2.7.-76.

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: 1b-2

Komplekstype/struktur: Veksling mellom ombrotrofe elementer og flatmyr i et større myrlandskap. De ombrotrofe elementene har delvis eksentrisk form med tuvestrenger og langstrakte høljær. En del av høljene danner gjøler på det sentrale parti.

Flora: De oppsøkte myrene har triviell flora. Ingen av de typiske sub-oseaniske artene er registrert, mens den østlige art Carex globularis er vanlig i myrkanten. Betula nana er også vanlig i området. Dessuten er Rynchospora alba og Scheuchzeria vanlige i mykmattesamfunn.

Vegetasjon: De ombrotrofe partiene har spredt furu på tuvestrenger. I bunnen dominerer Sphagnum fuscum og Cladonia alpestris. Høljene har dels løsbunn, men mest mattevegetasjon. En del oksydert/naken torv fins.

Inngrep: Endel hogst er foretatt på fastmarka, særlig i NØ er det snauflater.

Div.: Omkring Storfelten er det også store myrområder som det er aktuelt å ta med ved eventuell fredning. Ett større myrlandskap i høgderegionen 250-300 m o.h. i Aurskog-Høland eller tilgrensende kommuner bør fredes (jfr. Moen 1970:73). Verneverdien av området ved Storfelten og Midtfjellmosen med omgivende myrer (Moen 1970:73) synes etter de foretatte undersøkelser å være omtrent lik. Andre kriterier, som f.eks. områdenes dyreliv bør være utslagsgivende for hvilket av områdene som prioriteres. Store Rekket har også store likheter med de to nevnte myrene, men Store Rekket danner et større sammenhengende myrparti og prioriteres svakt foran de to øvrige.

33-35. Akershus. Nes. Myrer N for Sagstusjøen.

UTM: PM 44-47, 65-66

Kbl. (M711): 2015 III

Høgde o.h.: ca. 200 m Flyb. 4295 F 4,5

Areal: 33: NV f. Sagstusjøen, ca. 65 da. 34: Ø f. Aulihøgda, ca. 40 da.
35: Vindmyra, ca. 100 da.

Unders./notat: Oppsøkt 3.9.-77 av J.E.Kofoed og A.Moen.

Kryssliste: 3.9.-77.

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: Myr 33: 2(-3). Myr 34: Liten verneverdi.
Myr 35: 2(-3).

Komplekstype/struktur: Tre ombrotrofe småmyrer ble oppsøkt.

Flora: Drosera intermedia ble funnet på myr 33. Betula nana er vanlig på myrflatene, og Carex globularis fins i kantskogene.

Vegetasjon: Tuvne på de ombrotrofe myrflatene er dominert av Sphagnum fuscum og Calluna vulgaris og med stort innslag av Cladonia alpestris og Betula nana. Spredt furu fins på alle myrene og nordre del av myr 35 er veldig tett bevokst. Høljene er dominert av Sphagnum cuspidatum, S. balticum og S. tenellum og til dels med store bestand med Eriophorum vaginatum og Rhynchospora alba. Myrene har fattig lag med Carex lasiocarpa som vanlig art. Et unntak er den østre laggen til myr 33 som har rike partier med Carex flava og Scirpus quinqueflorus. I kanten står Alnus glutinosa. Myr 35 har i sør store åpne hølje-partier dominert av Sphagnum papillosum og Scirpus caespitosus.

Inngrep: Myr 33. Noe hogd inntil østre kant. Myr 34. Tjernet i nord er nedtappet. Myr 35. En del traktorspor over myra, men uten særlig betydning. I sør rester etter torvtak med torvhus.

Div.: Myr 34 er klart mindre verneverdig enn myr 33 og myr 35. Disse to sammen med Sakkosmosen (jfr. Moen 1970, s. 74-75) dekker variasjonsbredden og er klart verneverdig i landsdelsammenheng.

36. Akershus, Nes. Myr Ø f. Røsåsen.

UTM: PM 47,67

Kbl. (M711): 2015 III

Høgde o.h.: 250 m

Flyb. 4295 F 4,5

Areal: 80 da.

Unders./notat: Oppsøkt 3.9.-77 av J.E.Kofoed og A.Moen.

Kryssliste: -

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: Ikke verneverdig med mindre inngrepene rettes opp.

Komplekstype/struktur: Ombrotrof myr med et mindre område med fine strukturer: kraftige, høge strenger vekslende med høljer.

Flora/fauna:

Vegetasjon: Store deler av høljene er dominert av løsbunn med Rhynchospora alba, Drosera rotundifolium og D. anglica. Tuvne har store innslag av Betula nana og Cladina.

Inngrep: Djup brei grøft i SØ-kanten av myra, ca. 2 år gammel.

Div.:

37-39. Akershus. Nes. Aurstadmosan, Flakstadmosan, Grenimosan.

UTM: PM 2,7

Kbl. (M711): 1915 II

Høgde o.h.: Ca. 180 m Flyb. 4024 E 10-12, F 9-10

Areal: Aurstadmosan: Knappt 1 km², derav noe grøftet. Grenimosan: Ca. 1 km², derav halvparten grøftet. Flakstadmosan: Noe over 1 km², derav nesten halvparten grøftet.

Unders./notat: Oppsøkt av A. Moen 24.10.-73. Aurstadmosan også oppsøkt 1.7.-76.

Kryssliste: Aurstadmosan, A. Moen 1.7.-76.

Litteratur: Holmsen 1922.

Vernestatus/verdi: 1b.

Komplekstype/struktur: Konsentriske høgmyrelementer dominerer. Aurstadmosan har to kons. elementer, det største er ca. 300 da. Flakstadmosan har ett stort åpent element som dekker nesten hele myra og som har svakt sentrisk preg. Grenimosan har minst to konsentriske elementer, det nordre dekker ca. 300 da.

Flora: Floraen på høgmyrer er fattig, og knapt 20 arter er registrert i ombrotrof vegetasjon. I myrkanten (minerotroft) er den østlige art Carex globularis vanlig.

Vegetasjon: De sentrale partiene har åpne myrflater der tuver og høljer veksler. Flakstadmosan har overveiende høljer (ca. 90%) på de sentrale deler, og små furutrær står meget spredt. De to andre myrene har mer tuve enn høljevegetasjon, og små furutrær står spredt også på de sentrale deler. Rundt alle tre myrene er det fint utvikla kantskoger der både ombrotrof myrkant (m. furu), furufuktskog og granfuktskog danner breie soner. Små partier har fattigmyrvegetasjon, og bl.a. deler et svakt dråg Aurstadmosan.

Inngrep: Aurstadmosan har ei ca. 1 km lang grøft som krysser det nordre sentrale element. Grøfta er under gjenvoksning. Det sørlige konsentriske element er ødelagt av torvtaking og grøfting. Den nordlige 1/3 av Flakstadmosan er ødelagt av torvtaking. I S er et bredt belte grøfta. Den sørligste halvdel av Grenimosan er ødelagt av torvtaking.

Div.:

Konklusjon. Det nordlige element av Aurstadmosan og det nordlige av Grenimosan synes i dag å representere de fineste gjenværende konsentriske høgmyrer i Norge. Aurstadmosan er noe påvirket av nevnte grøft, men vurderes til tross for dette å være mest verneverdig. Dette p.g.a. den fine utforming. Den nordre del av Grenimosan er uten inngrep, men topografien har gjort at det konsentriske element har fått en langstrakt form. Den nordre del vil kunne bevares intakt, og det foreslås at både Aurstadmosan og Grenimosan vernes. Flakstadmosan vurderes å være for påvirket til at den foreslås vernet.

-----40. Akershus, Eidsvoll, Stormosen.-----

UTM: PM 28-29,86-87 Kbl. (M711): 1915 I

Høgde o.h.: 230 m Flyb. 3741 C 16-17.

Areal: ca. 400 da.

Unders./notat: Oppsøkt 2.9.-77 av J.E. Kofoed og A. Moen.

Kryssliste: 2.9.-77.

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: 3

Komplekstype/struktur: Området omfatter ei lita eksentrisk høgmyr med tydelige strukturer i ø og ei større myr med flere ombrotrofe og fattige, flate myrpartier. Et ombrotroft element på hovedmyra har svak konsentrisk utforming, ellers er det ikke regelmessig fordeling på strukturene.

Flora: Mye Betula nana på myrflatene og Carex globularis i kantskogene.

Vegetasjon: Høljene på ombrotrof myr er dominert av Sphagnum balticum og S. tenellum med flekkvis store bestand av Scheuchzeria palustris og Eriophorum vaginatum. Tuvne er dominert av Sphagnum fuscum og Calluna vulgaris med spredte Pinus sylvestris. Den eksentriske høgmyra har velutvikla lag med Carex lasiocarpa og C. rostrata. Hovedmyra har hovedsakelig ekstremfattig minerotrof vegetasjon i øst, men også ombrotrofe deler. I laggen står Alnus glutinosa og Salix aurita. I vest er det et furubevokst ombrotroft myrparti der Calluna vulgaris og Betula nana dominerer. Tversover hovedmyra i retning Ø-V går et minerotroft dråg dominert av Scheuchzeria palustris. Rundt myra er det frodige furuskoger med Vaccinium uliginosum som dominant art.

Inngrep: Flere markerte traktorspor i retning Ø-V, men uten særlig betydning.

Div.: Myra har likhetstrekk med myr ved Tretjern som ligger litt over 1 km lenger Ø (jfr. Moen 1970, s. 76). Stormosen (med tilgrensende myrer) dekker større myrareal og er mer variert. Myra ved Tretjern har et dominerende element med ganske tydelig konsentrisk form. På grunn av at denne myrtypen er sjelden, gis myra ved Tretjern svakt høyere verneprioritet.

41. Akershus. Hurdal. Syslemyr.

UTM: NN 93,06-07

Kbl. (M711): 1815 I

Høgde o.h.: 560 m

Flyb. 4254 A 1-2.

Areal: ca. 350 da.

Unders./notat: Oppsøkt 2.9.-77 av J.E. Kofoed og A. Moen.

Kryssliste: 2.9.-77.

Litteratur: -

Vernestatus/verdi: 2

Komplekstype/struktur: Myrkompleks bestående av flere mer eller mindre sammenhengende flatmyrer. I vest også små areal med østhellende bakkemyr. Helt i sør et mindre strengmyrparti.

Flora: Dactylorhiza incarnata ble funnet en del steder i rikmyrpartiene i vest. Juncus stygius ble funnet i en flark i SØ. Rhynchospora alba vanlig ved tjernet. Sphagnum aongstroemii har en lokalitet i nord. Dessuten inngår Salix repens og Carex buxbaumii.

Vegetasjon: I sør hovedsakelig intermediære plantesamfunn. Fastmattene dominerer og har Carex rostrata, Scirpus caespitosus og Molinia caerulea som vanligste arter i feltsjiktet og Sphagnum papillosum og S. subfulvum som dominerende i bunnsjikt. Betula nana er vanlig. Veksling med Sphagnum-dominert mykmatte og løsbunn med Carex livida. I vest rikmyrpartier og rike sig ut mot myra. De sentrale partiene ved tjernet består av fattige mykmatter og flytematter nærmest tjernet, men i vest fins også rike/intermediære samfunn med bl.a. Scirpus quinqueflorus. Nordre del av myrområdet har fattig myrflate med Scirpus caespitosus, Carex lasiocarpa og Sphagnum papillosum. I nordøst er det en del fuktskog av fattige typer.

Inngrep: Gamle, dype traktorspor i vest. En del hogst er gjort i nordøst, men inngrepene er ubetydelige.

Div.: Vindflomyrene ligger 2 km ØNØ for Syslemyr. De to myrene er endel forskjellige, bl.a. har Syslemyr flere låglandselementer. Syslemyr bør vernes i tillegg til Vindflomyrene, men det er Vindflomyrene som har høy verneverdi.

V. ANDRE LOKALITETER

I tillegg til de oppsøkte myrområdene fins det i Akershus myrer som har verneverdi etter våre kriterier. Særlig vil nok ytterligere undersøkelser bringe fram små rikmyrer, og generelt gjelder at intakte rikmyrer større enn 10-20 da har verneverdi, særlig om de ligger i de lågereliggende deler av fylket.

Nedenfor nevnes en rikmyrlokalitet og noen lokaliteter vurdert fra flybilder:

Akershus, Ullensaker. Langtjern-Vesletjern.

PM 24,75-77 Kbl.: 1915 II Flyb.: 3520 D 24-25

Stipendiat Finn Wischmann har gitt opplysningene.

Her fins Dactylorhiza incarnata (sørenden av Langtjern) og Eriophorum gracile (rundt Vesletjern). Disse arter har få lokaliteter i de sentrale deler av fylket. Lokaliteten vurderes (etter flybildestudier) å komme i vernegruppe 3.

Nes. Gulltjernmosen

Ca. PM 41,77 Kbl.: 2015 III

Hvelva høgmyrelement V for Gulltjern. Store deler av Gulltjernmosen er påvirket av tekniske inngrep, men de nordlige deler ved Gulltjern kan muligens fortsatt ha verneverdi.

Følgende lokaliteter ble foreslått vurdert i 1977, men ble ikke oppsøkt:

Aurskog-Høland. Bukkemosen. PM 52,55 Kbl.: 2015 III Flyb.: 3745 T 4-5

Flybildene viser ei fin eksentrisk høgmyr. Grøft i V reduserer verneverdien noe, men lokaliteten kan ha verdi. Men den vurderes å ha lavere verneverdi enn lokalitetene 25,33 og 35.

Aurskog-Høland. Mosetjernmyr. PM 41,55 Kbl.: 2015 III Flyb.: 4224 R 9-10

Fine eksentriske elementer med særlig fine strukturer, men grøfter ødelegger verneverdien.

Nes. Skøyimyra. Kbl.: 2015 III

En av de største myrene i området. Litt påvirket av grøfter. Eksentriske elementer med svake strukturer fins. Representerer alternativ til lokalitetene 33 og 35 (se s. 14).

Nes. Langvassmyra.

Kbl. 2015 III

Flere myrelementer, noen med bl.a. tydelig eksentrisk form. Har verneverdi og representerer alternativ til lokalitetene 33 og 35 (se s. 14).

VI. LITTERATUR

- Flatberg, K.I. 1971. *Myrundersøkelser i fylkene Vestfold, Buskerud, Telemark og Oppland sommeren 1970. Rapport i forbindelse med Naturvernrådets landsplan for myrreservater og IBP-CT-Telmas myrundersøkelser i Norge.* K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim, 61 s. (stensiltrykk), 66 pl.
- Moen, A. 1970. *Myrundersøkelser i Østfold, Akershus, Oslo og Hedmark. Rapport i forbindelse med Naturvernrådets landsplan for myrreservater og IBP-CT-Telmas myrundersøkelser i Norge.* K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim, 90 s. (stensiltrykk), 22 pl.
- Moen, A. 1973. Landsplan for myrreservater i Norge. *Norsk geogr. Tidsskr.* 27: 173-193.
- Moen, A. 1976. *Vurdering av noen verneverdige myrer i Østfold og Akershus. Rapport til Miljøverndepartementet.* K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim, 22 s. (stensiltrykk).
- Moen, A. & Wischmann, F. 1972. Verneverdige myrer i Oslo, Asker og Bærum. Rapport i forbindelse med den norske myrreservatplanen. *K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscellanea* 7: 1-69.
- Næss, T. 1969. Østlandets myrområder - utbredelse og morfologi. *Myrers økologi og hydrologi. IHD. rapp.* 1: 75-88, 3 pl.
- Wischmann, F. 1970. *Botanisk oversikt over myrer i Oslomarka. Rapport for Oslo Kommune, Skog- og fløtningsvesenet. Utført 1967-69.* Botanisk Hage og Botanisk Museum. Oslo, 131 s. (stensiltrykk), 6 pl.